СВОБОДА  SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 17. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го СІЧНЯ 1949. — No. 17. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 22, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ТРУМАН КИДАЄ ВИЗОВ СВІТОВОМУ КОМУНІЗМОВІ ЯК „ФАЛЬШИВІЙ ФІЛОСОФІЇ"

„Сьогоднішній день є познакою не тільки початку нової адміністрації, але теж і епохи, яка буде виповнена подіями, можливе, що рішальними, для нас і для світу" — сказав Гері С. Труман, 32-гий президент Злучених Держав на початку своєї інавгураційної промови в четвер 20. січня у Вашингтоні.

Промова президента Трумана була центральною точкою великого національного інавгураційного свята, яке відбулося в столиці серед прегарної погоди і, при співучасти понад 1,300,000 видців. Як ціле свято, так зокрема парада після складення присяги віцепрезидента й президента це була панорама Америки, бо віддзеркалювала американське життя. У святі взяли участь найвищі урядові чинники нації, включаючи членів кабінету, членів Верховного Суду, конгресменів і губернаторів, які очолювали делеґації своїх стейтів. Крім населення столиці взяло участь у святі ще 130,000 гостей з усіх усюдів, а теж і дипломатичний корпус та закордонні гості.

Свято складалося з присяги президента й віцепрезидента, з парадного походу вулицею Пенсилвенія Евеню від Капітолю до Білого Дому, з прийняття гостей після паради і з інавгураційного балю для обмеженого числа гостей. Понад голови 40,000 учасників походу й мільйона глядачів літало 650 військових літаків, в параді йшли 38 орхестр і 50 живих картин („фовт"), а на її чолі їхав самий президент з своїм почотом.

Інвокації, присяга й благословення.

Головною точкою інавгурації була церемонія присяги на конституцію, яку склав президент. Для цієї цілі уставлено при південній сходовій клітці, яка веде до Капітолю (будинку конгресу) столи й степеници для найвизначніших учасників і всі прилади для передачі опису церемонії й відповідних заяв по цілому краю. Отже були уставлені телеграфи, телефони, радієві апарати й апарати для телевізії. У такий спосіб, як кажуть, 10,000,000 людей могло бачити вперше раз інавгурацію американського президента. Церемонія почалася в год. 12.29 споудня. Перед складенням присяги виголосив молитву д-р Едвард Гюз Прудент, пастор першої баптиської церкви у Вашингтоні, другу молитву — перед присягою Трумана — відмовив рабін Семюел Турман, з гебрейської синагоги в Ст. Луїс. Після присяги виголосив благословення католицький архиєпископ Вашингтону, Алоїзіус О'Бойл.

Присягу віцепрезидентові Албенові В. Барклієві провів Стенлі Ф. Рід, член Верховного Суду Злучених Держав, а президентові Гарі С. Труманові голова Верховного Суду, Фред М. Винсон. Президент тримав в тому часі свою руку на двох місцях з Біблії, а це на Десяти Заповідях, в книзі Старого Завіту і на Блаженствах в книзі Нового Завіту. Оба солензанти повторяли традиційну формулу, що будуть зберігати і підтримувати конституцію Злучених Держав перед внішніми і внутрішніми ворогами. Оця церемонія забрала яких 45 мінут часу. Її приглядалася теж й родина президента, тобто пані Труман і дочка Маргарет, а пані Труман заплакала серед присяги.

ЗМІСТ ІНАВГУРАЦІЙНОЇ ПРОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА.

(Повний текст промови поміщений на стороні 2 нашого часопису)

Промовляючи чистим голосом і роблячи короткі зупинки після деяких висловів, президент Гері С. Труман заявив на вступі, що приймає з покорою почесть, якою наділив його нарід Злучених Держав і що сповнить усе, що потрібне для добра населення і для миру світу. Головну частину промови присвятив президент на заповідь безупинної боротьби проти комунізму, який він назвав „фальшивою філософією". На його думку „комунізм опирається на вірі, що людина є така слаба й недостаточно вивінувана, що вона не є в спроможності правити сама собою і тому їй треба піддатися волі сильніших володарів. ... Комунізм віддає людину під арешт без законної підстави, під кару без суду і під примусову роботу так, як би вона була речею, над якою держава має власність. Комунізм постановляє, які інформації має людина діставати, яке мистецтво вона має плекати, за якими провідниками вона має йти і які думки вона має думати". Проти такої філософії треба поставити демократію, на підставі якої людина сама має про себе думати і доходити до свого щастя. Тому, що комунізм поневолює людину і світ, вільні нації й країни мусять найти спосіб втримати свободу й мир. В цій цілі Злучені Держави: 1. підтримують Організацію Обєднаних Держав; 2. продовжуватимуть допомогу для економічної відбудови; 3. творять військові договори в рамках О. Д. для постачання допомоги вільним націям; 4. постачать американську винахідчивість, вислідки науки і промислового поступу на допомогу недорозвиненим околицям світу.

Голоси критики промови президента в американській столиці твердять, що ця промова є найбільш далекосяглою промовою в закордонних справах, із усіх промов виголошених американськими президентами. Совєтський амбасадор Панюшкін у Вашингтоні сказав, що не має ніяких завваг, а інший речник амбасади сказав, що критику на промову президента висловить Москва. Генрі Волес, який кандидував на президента з рамені совєтофільської „Прогресивної Партії", сказав, що промова Трумана „є найбільше зближеною до декларації війни з усіх мирних промов президентів".

Відгуки на промову Президента

Інавгураційна промова президента Трумана, зокрема його виступ проти „фальшивої філософії" комунізму та накреслені ним чотири головні напрямки політики американського уряду, відбилися широким відгомоном в цій країні і закордоном. Американська преса у великих заголовках і підзаголовках підкреслює визначену президентом провідну ролю Америки в демократичному світі та його боротьбі проти комуністичної тиранії. Власне засуд комунізму та рішучість боротьби проти нього більшість газет взяли за провідне гасло цілої промови президента. Закордонна преса підкреслює зокрема програму дальшої і поширеної ще американської допомоги в господарській відбудові світу.

ООД: найбільш підбадьорююча вістка.

Лейк Соксес, Н. Й. Запевнення президента Трумана про дальшу непохитну американську підтримку для ООД, відповідальні керівники цеї організації прийняли з великим одушевленням. Зокрема звертається увагу на заяву президента про необхідність відповідної піддержки недорозвиненим теренам, яку вже пробує вести ця міжнародна організація. Твердження президента під цим оглядом заступник генерального секретаря ОД, Дейвид Овен, назвав „найбільш підбадьорюючою" вісткою.

Нові надії в Італії.

Рим, 21 січня. Твердження президента Трумана в його інавгураційній промові були несподіванкою для широкого італійського загалу. Всі сподівалися, що президент потвердить проти-комуністичне становище, але мало хто сподівався, що він зробить це в такій гострій і рішучій формі. З цього робиться висновки, що Америка справді рішена всіми своїми силами і засобами причинитися до побудови нового, вільного світу на демократичних принципах. Виступ президента влив нові надії в італійський нарід.

Лондон: наймогутніший володар в світі.

Лондон, 21 січня. Ціла британська преса передала сьогодні інавгураційний виступ президента Трумана, забезпечуючи його обширними коментарами. Лондонський „Таймс" називає цей виступ посланням, на яке світ довго дожидав та за яке кожний повинен бути вдячний. Інші газети називають цей виступ зовнішньою частиною проголошеного президентом вже раніше „справедливого курсу", а Дейлі Експрес лорда Бівербрука називає през. Трумана „наймогутнішим володарем в світі", бо він має не тільки безмірну силу своєї країни, але насамперед виразний демократичний мандат американського народу.

СПРАВДІ „ГОЛОС АМЕРИКИ" В МОСКВІ.

Москва, 21 січня. (АП) — Передавану на коротких хвилях радіовисильні „Голос Америки" церемонію інсталяції президента Трумана у Вашингтоні було прекрасно чути в Москві. Подробиці інавгурації місцева американська амбасада передала раніше окремим бюлетином. Голос президента Трумана про засуд комунізму міг звучати в Москві справді як голос Америки.

АЗІЙСЬКІ КРАЇНИ ДОМАГАЮТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ІНДОНЕЗІЇ

Ню Делгі, Індія, 21 січня. (ЮП) — Вчора тут відбулося таємне засідання представників 19 азійських країн, на якому рішено звернутися до Ради Безпеки О. Д., щоб вона доручила Голандії евакувати Індонезію та привернути їй повну суверенність до кінця цього року. Наради представників азійських країн відбулися на запрошення індійського прем'єра Пандіт Негру, що на відкритті першої пленарної сесії вчора вранці запропонував створення постійної організації азійських держав для охорони інтересів Далекого Сходу. Його пропозицію інтерпретується як виразний заклик до створення реґіональної азійської організації в рямках постанов чартеру ООД. Конференція рішила звернутися до Ради Безпеки, щоби ця наказала Голандії відкликати свої війська на попередні позиції найпізніше до дня 18-го березня та щоби до того часу було запевнене встановлення визнаного тимчасового уряду Індонезії.

„УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" У НЮЙОРСЬКІМ ПРИЧАЛІ З НАГОДИ ПРИЇЗДУ СКИТАЛЬНИКІВ

Ню Йорк 20 січня. — Від год. 9 ранку до 3 після обіду морський причал при 22 вулиці був замітний незвичайним досі видовищем, коли приблизно 200 українців зпоміж 457 усіх подорожних висіли з корабля „Марін Мерлин" і відбували звичайні урядові формальності для вступу до „обіцяної землі". Українські іміґранти були складені з двох груп: одна, в числі 133 осіб, це перші подорожні, які приїхали до нюйорського порту під опікою Злученого Українського Американського Допомогового Комітету; а друга, менша група — судячи з імен 50-60 осіб, це подорожні, що приїхали через Краєву Католицьку Добродійну Конференцію, через Світову Службу Церков або Травелерс Ейд. В пристані стрінули одну й другу групу представники дотичних організацій. Зокрема Український Переселенчий Осередок в Ню Йорку, при співпраці ген. директора ЗУАДК д-ра В. Галана, зайнявся привітом і перевозом подорожних, які їхали через цей комітет. Для обслуги в причалі явилося 15 представників ЗУАДК і два представники стейту Мериленд, які мали забрати переважну частину українських іміґрантів на фарми до того стейту. Як іміґранти, так і представники комітету й стейту носили відзнаки ЗУАДК, що надало українського кольориту цілому транспортові у причалі.

Крім українців було ще в транспорті 168 жидів, а з інших національностей менші групи, які приїхали через релігійні організації. Вони всі мали розїхатися до 43 стейтів.

Український Переселенчий Осередок, разом з іншими представниками ЗУАДК мав неабияке завдання — подбати про догляд першого, справді великого, українського транспорту. Після переведення вступних формальностей треба було кожного іміґранта передати під опіку його родині чи „спонзорові", поза місцевим купити залізничі білети, надати на залізницю усі подорожні пакунки, розвести до залізничих станцій і всадовити на потяги в різнородних напрямках. Впарі з цим треба було подбати хоч про примітивне прохарчування іміґрантів перед виїздом і це теж вдалося Українському Переселенчому Осередкові, бо кожен дістав молоко й сендвич.

Найбільше число іміґрантів, бо 88 осіб, поїхали під опікою адв. Мих. Родика і в товаристві представників стейту Мериленд до міста Балтимор, де їх мали зустрінути представники місцевого Українського Комітету і передати фармерам, які взяли їх на працю, а інших примістити через ніч в приюті, на який стейт відступив одну казарму. Інша група поїхала до Филаделфії під опікою д-ра Галана, а це порозїздилися самостійно — котрі в Ню Йорк, котрі в околицю, а котрі в подальші стейти. Були такі, що в дорозі захворіли, то таким треба було прийти з хвилевою допомогою. На щастя вони мали в Ню Йорку родину і ті взяли їх під опіку.

Місцева нюйорська преса — за деякими вийнятками — помістила цим разом менші новинки про приїзд корабля й іміґрантів, мабуть тому, що увага була зосереджена на інавгурацію президента у Вашингтоні, куди повиїздили головні кореспонденти. Щоденники Ню Йорк Таймс і Дейлі Мирор з 21 січня помістили пристойні згадки про ЗУАДК і його екз. директора д-ра В. Галана, як теж подали кількість українських іміґрантів.

ПРОФ. НЕСТОР ГОРОДОВЕНКО В КАНАДІ.

З повідомлення К. Пивоварчука з Монтреалу довідуємося, що приблизно два тижні тому приїхав на постійний побут до Канади відомий український мистецький керівник і талановитий диригент, проф. Нестор Городовенко з дружиною. Точніші інформації — в черговому виданні „Свободи".

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ ДОННИ ГРЕСЬКО.

Відома канадійсько-українська скрипачка-віртуозка Донна Гресько дала в дні 10-го січня свій черговий концерт в Монтреалі, що був для неї черговим великим успіхом. З приватного повідомлення довідуємося, що „публика після концерту не хотіла опустити залі", а місцева критика дала артистці суперлятивну оцінку.

ЧІЯНҐ-КАЙ-ШЕК УСТУПИВ З ПОСТУ ПРЕЗИДЕНТА КИТАЮ

Нанкінґ, 21 січня (АП). — Сьогодні вранці тут офіційльно повідомлено, що маршал Чіянґ-Кай-шек зрезиґнував з посту президента Китаю та виїхав зі загроженого комуністичними військами Нанкінґу до Гангчов. Безпосередньо перед проголошенням відставки Чіянґ-Кай-шека з офіційльних джерел заявили, що він задумує зрезиґнувати, щоби в той посіб „примостити шлях" для мирних переговорів. В своїх умовах перемиря комуністи домагалися безпосередньої його резиґнації. Свої функції Чіянґ мав передати заступникові президента Лі Тсунґ-єн та прем'єрові Сун Фо. Їх обох комуністи проголосили „воєнними злочинцями". Рішення Чіянґ-Кай-шека наступило після того, як дві комуністичні армії почали зближатися з півночі до Нанкінґу. З поінформованих джерел заявлять, що Чіянґ правдоподібно виїде на Формозу, звідки він задумує дальше керувати китайською боротьбою проти комунізму. Чіянґ зрезиґнував після 21 років верховної влади в Китаю.

ЧЕРГОВІ НАРАДИ СКАНДИНАВСЬКИХ МІНІСТРІВ.

Осло, Норвегія, 21 січня (ЮП). — Норвежське міністерство закордонних справ повідомило, що закордонні міністри Норвегії, Швеції і Данії відбудуть тут конференцію в дні 28-го січня. Раніше повідомлено, ще день після того відбудуться тут наради премієрів і міністрів оборони трьох згаданих країн.

ПЕРШИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ В ДОРОЗІ ДО СОВЄТІВ.

Істамбул, Туреччина, 21 січня (ЮП). — Турецькі морські власті повідомили, що вчора пропущено через Дарданелі італійський воєнний корабель, крейсер Артільєрі, зі Середземного на Чорне море. Цей корабель є першим з цілого ряду італійських воєнних кораблів, що їх признано мировим договором Совєтам в характері воєнного відшкодовання.

ЗАПРИСЯЖЕНО НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ УРЯД.

Атени, 21 січня. — Вчора перед королем заприсяжено новий грецький уряд премієра Софуліса, створений на коаліційній базі п'ятьох партій. В парламенті є заступлені десять партій, але інші п'ять є малі та без більшого значення. Спостерігачі вважають, що новий уряд дістане в парламенті одноголосну заяву довір'я.

ОСТИН „ВІТАЄ" СОВЄТСЬКИЙ „МИРНИЙ НАСТУП".

Лейк Соксес, Н. Й., 21 січня. — Голова американської делеґації в ООД, Ворен Р. Остин, заявив вчора, що новий совєтський „мирний наступ", виявлений агентами Кремля в Римі і Парижі, можна „тільки привітати", як крок в правильному напрямку. Остин теж не забув додати, що це є дуже малий крок", не згадуючи, що про цьому ще й підозрілий.

СХІДНА НІМЕЧЧИНА ОЗБРОЮЄ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ.

Берлін, 21 січня. — На підставі інформацій Американської Армії стверджується, що совєтські окупаційні власті в Німеччині змобілізували ресурси, індустрію і робочу силу цеї частини Німеччини для зброєнь Совєтського Союзу. Від часу, як совєти відмовили західним союзникам права вільної контролі східно-німецької індустрії, західні інформації базуються на твердженнях німців зі східної зони та повідомленнях американської розвідки. Ці інформації дають незбиті докази, що Совєтський Союз не тільки порушує постанови Потсдамського договору щодо воєнної індустрії в своїй зоні, але й поступово допускається проступку ремілітаризації самої Німеччини. В подробицях подається, що в совєтській зоні Німеччини: 1. Магазинується великі склади амуніції, включно з 500 кілограмовими стрільнами важкої артилерії, що їх фабрикують німці під совєтським наглядом. В німецьких фабриках виробляється частини бронетанків та висилається на схід, правдоподібно до Катовиць в Польщі, де їх складається і магазинується. 3. В місті Сугль в Тюрінґен фабрикується меншу зброю для вжитку совєтської армії. 4. В місті Нордгавзен совєти знову пустили в рух велику підземну нацистичну фабрику відомих ракетових бомб і літаків. 5. В порті Рошток совєти будують нищильники і підводні човни, як теж відновили там всі військово-морські споруди. 6. Для совєтських воєнних цілей працюють всі інші роди важкої і легкої індустрії в східній Німеччині.

СОВЄТИ ОРГАНІЗУЮТЬ МАДЯРСЬКУ АРМІЮ.

Відень, 21 січня. — Бувший мадярський міністер війни, ген. Алберт Барта, заявив тут, що організація, вишкіл і озброєння мадярської армії є повністю в совєтських руках та що совєти під цим оглядом вже давно порушили постанови мирного договору, головно щодо сили мадярської армії. Головне командування мадярської армії, подібно як і мадярське міністерство війни є повністю в совєтських руках.

В ЛЮТОМУ ВІДБУДУТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лондон, 21 січня. — Речник британського міністерства закордонних справ повідомив, що Совєти погодилися на апробувану вже раніше західними союзниками пропозицію, щоби переговори в справі мирового договору з Австрією почати в Лондоні 7-го лютого. Переговори в цій справі перервано минулого травня, з огляду на „мертву точку", що була повстала в наслідок совєтської піддержки югославських домагань до австрійської території.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

САМОСТІЙНІСТЬ І СОБОРНІСТЬ

Точно 30 років тому, пам'ятного дня 22-го січня 1919-го року на майдані перед Софійським Собором у Києві, вибрані і умандатовані народом України представники проголосили urbi et orbi, що "од нині во єдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини України ... Од нині є єдина незалежна Українська Народна Республіка"...

Єдність і воля — це дві ідеї, заманіфестовані актом 22-го січня 1919-го року. Єдність і воля — це два найвищі ідеали, за які людство протягом цілої своєї історії пролило вже річки крови та за які склало на жертвеннику боротьби вже гори трупів своїх найкращих синів. Єдність і воля народів і людства — це кінцева мета, про яку ще й сьогодні тільки мріє та до якої змагає роз'єднаний і в своїй великій частині поневолений світ.

Власне на тлі сьогоднішніх обставин ми бачимо, як важко мститься історія за порушування основних прінціпів і вимог людського буття. Бо воля і єдність кожного народу є справою всіх народів і всі консеквенції за порушення цеї засади поносить теж ціле людство. Треба було чекати аж тридцять років, треба було пережити ще одну найстрашнішу в історії світову завірюху, аби людство прийшло до того переконання, що його кількома словами спрецизував у своїй передвчорашній інавґураційній промові президент Труман, стверджуючи, що тільки допомогою усіх усім можна досягнути добробут, волю і мир людства.

Український нарід, зірвавши в першій світовій війні столітні кайдани неволі, заманіфестував словом і ділом ідеали, що є власністю цілого людства та першою передумовою його добробуту і мирного, творчого прогресу. Але історія наче б щераз хотіла випробувати цей нарід і щераз призначила йому заманіфестувати ці ідеали в боротьбі за них. Наче б хотіла переконатися, наскільки волі і єдності фізичній відповідає воля і єдність духа. Іншими словами, наскільки незалежність і соборність українських територій має свого відповідника в соборності і незалежності української душі.

Чи видержав український нарід пробу та чи здав цей черговий іспит історії?

Аналізуючи події минулих трьох десятиріч приходиться до висновку, що відповідь на це ще далеко незадовольняюча. Фрази тут нічого не поможуть, бо ж не фразами твориться історію. Власне в 30-ту річницю цего історичного акту 22-січня доводиться ствердити, що цей акт попередив був українську націю на цілі десятиріччя. Історія поставила тоді як далековидний, палаючий смолоскип напереді основного етапу розвитку української нації та заставив її в поті чола до нього змагати повним перешкод шляхом.

За минулих тридцять років зроблено великий прогрес на цьому шляху, переможено багато перешкод, але ще теж чимало їх залишається. Одна з найбільших перешкод лежить без сумніву в самих же українцях. Здавалося, що це спеціяльно до українців звертається президент Труман в своїй інавґураційній промові, стверджуючи, що „найбільшою конечністю нашого часу є для людей навчитися жити разом в мирі і згоді".

Ми знаємо куди нам іти. Ідея 22-го січня манить нас, як спасенне світло морської ліхтарні манить потапаючих розбитків на бурхливому океані. Ми швидше і певніше переможемо бурхливі хвилі обставин та допливемо до спасенної мети, як позбудемося зайвого балясту цих наших національних гріхів взаємної незгоди і розбиття, що вже нераз в історії були для нас прокляттям. Ми дійдемо до спрагненого „покою", як потягнемо „в один гуж". Ми здобудемо самостійність і соборність української землі, як досягненемо повну самостійність і соборність української душі.

Інавґураційна промова президента Гері С. Трумана

ВИГОЛОШЕНА З НАГОДИ ЙОГО ІНСТАЛЯЦІЇ НА НОВУ КАДЕНЦІЮ У ВАШИНГТОНІ ДНЯ 20-ГО СІЧНЯ 1949.

Вашингтон, 20 січня 1949. — Президент Гері С. Труман, з нагоди його інсталяції на нову каденцію, виголосив інавґураційну промову, текст якої передаємо за Асошіейтед Пресс в дослівному перекладі. Президент Труман говорив:

Пане Заступнику Президента, Пане Шефе Юстиції і друзі громадяни:

З покірністю я приймаю честь, надану мені американським народом. Я приймаю її з глибокою постановою робити все, що я можу, для добра цеї нації та для миру світу.

У виконуванні обов'язків мого уряду, я потребую допомоги і молитов кожного з вас. Я прохаю вашої заохоти і вашої піддержки. Завдання, перед яким ми стоїмо, є трудне, і ми можемо його виконати тільки тоді, якщо працюватимемо разом.

Кожний період нашої національної історії мав свої окремі вимоги. Ці, перед якими стоїмо тепер, є так само важливі, як будь-які інші в минулому. Сьогодні відзначається не тільки початок нової адміністрації, але й періоду, що буде повний подій, можливо, рішальних для нас і для світу.

Найбільший зворотний пункт.

Можливо, що нам судиться пережити, і у великій мірі довершити, найбільш зворотний пункт в довгій історії людського роду. Перша половина цього сторіччя позначилася безприкладними і брутальними атаками на права людини та двома найстрашнішими війнами в історії. Найвищою конечністю нашого часу є для людей навчитися жити разом в мирі і згоді.

Народи світу стоять перед будучністю важкої непевности, зложеної майже з однаково великих надій і побоювань. В цій добі сумнівів вони вглядають від Злучених Держав більше ніж будь-коли доброї волі, сили та мудрого провідництва.

Тому буде відповідно, як ми використаємо цю нагоду, щоби проголосити світові основні прінціпи віри, якою ми живемо, та всім народам заявити наші цілі.

Права людей.

Американський нарід сильно стоїть при вірі, яка запалювала цю націю від самого початку. Ми віримо, що всі люди мають право до однакової справедливости під законом та однакової нагоди користати зі спільного добра. Ми віримо, що всі люди мають право на свободу думки і вислову. Ми віримо, що всі люди сотворені рівними, бо вони сотворені на подібність Бога.

Від цеї віри ми не відступимо.

Американський нарід бажає і рішений змагати до світу, в якому всі нації і всі народи могли б самі володіти собою, як вони це вважають за відповідне, та могли досягати пристойне і задовільне життя. Понад все інше наш нарід бажає і рішений змагати до миру на землі, до справедливого і тривкого миру, опертого на щирих договорах, вільно досягнених рівними.

В змаганні до цих цілей, Злучені Держави та інші подібно наставлені нації натрапляють на прямий спротив з боку режіму, що має протилежні цілі та цілком відмінні поняття життя.

Фалшива філософія.

Цей режім визнає фалшиву філософію, яка обіцює волю, безпеку і більші можливості для людства. Багато народів зведені цею філософією, пожертвували своїми вольностями тільки на те, щоби на свій жаль переконатися, що у відплату вони одержали обман і глум, нужду і тиранію.

Цею фалшивою філософією є комунізм.

Комунізм базується на вірі, що людина є така слаба і недостатня, що вона не є в стані сама собою володіти і тому потребує влади сильних керівників.

Демократія оперта на переконанні, що людина має моральну і інтелектуальну спосібність, як теж невід'ємне право, володіти самим собою мудро і справедливо.

Комунізм віддає одиницю на заарештування без законної причини, на покарання без суду і на каторжну роботу як живу власність держави. Він постановляє, яку інформацію людина повинна одержувати, яке мистецтво вона повинна творити, за якими провідниками вона повинна йти та які думки вона повинна думати.

Демократія обстоює, що уряд встановлений для добра одиниці і він відповідальний за охорону її прав та її свободи у виконуванні її спосібностей.

Комунізм твердить, що соціяльні лиха можна направити тільки силою.

Демократія доказала, що соціяльну справедливість можна досягнути мирними змінами.

Комунізм вважає, що світ так глибоко поділений на ворожі кляни, що війна є неминуча.

Демократія вважає, що вільні нації можуть справедливо полагоджувати розбіжності та вдержувати тривкий мир.

Турбота цілого світу.

Ці противорічності між комунізмом і демократією відносяться не тільки до Злучених Держав. Люди по всіх усюдах починають усвідомлювати собі, що тут йдеться про матеріяльний добробут, людську гідність та про право вірити і молитися Богу.

Я стверджую ці противорічності не на те, щоб видвигати проблему віри як такої, але тому, що діяльність, яка випливає з комуністичниї філософії, є загрозою для зусиль вільних націй, скерованих на відбудову та встановлення тривкого миру.

Від закінчення війни Злучені Держави вложили свій зміст і свою енергію у велике творче зусилля привернути в світі мир, стабілізацію і волю.

Ми не шукали території і ми нікому не накидували своєї волі. Ми не питали за такими привілеями, яких ми не дали б іншим.

В змаганні до миру.

Ми постійно і сильно піддержували Об'єднані Нації та споріднені аґенції як засіб застосування д е м о к р а тичних прінціпів в міжнародних відносинах. Ми послідовно проповідували та відкликалися до мирного полагодження розбіжностей між націями.

Ми зробили кожне намагання для забезпечення договору про ефективну міжнародну контролю нашої наймогутнішої зброї і ми постійно працювали для обмеження і контролі всіх зброєнь.

Повчанням і прикладом ми заохочували до поширення світової торгівлі на здоровій і чесній базі.

Приблизно рік тому і разом з 16 вільними націями Европи ми започаткували найбільшу в історії програму господарської співпраці. Ціллю цих безприкладних зусиль є зміцнити і скріпити демократію в Европі, так щоби вільні народи того континенту могли зайняти належне їм місце в аванґарді цивілізації та могли знову причинитися до безпеки і добробуту світу.

Нові надії для людства.

Наші зусилля принесли нові надії для всього людства. Ми перемогли розпач і зневіру. Ми вирятували цілий ряд країн від втрати їхньої свободи. Сотні мільйонів людей по всьому світі погоджуються з

(Докінчення на стор. 3-тій)

Тридцятиліття Української Самостійности

Січень місяць в нашій історії дуже багатий на історичні події. 8 січня 1654 року відбулася рада Війська Запорозького в Переяславі і ухвалила прийняти союзний договір з московським царем. Цар московський своїм словом підтвердив, що не тільки не буде нарушувати прав українського народу, але ще їх „приумножить".

22 січня 1918 Четвертий Універсал Української Центральної Ради проголосив:

„Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу".

3 січня 1919 року Українська Національна Рада Західно-Української Народньої Республіки прийняла постанову про злуку з Українською Народньою Республікою такими словами:

„Українська Національна Рада, виконуючи право самоозначення українського народу, проголошує торжественно з'єдинення з нинішнім днем Західно-Української Народньої Республіки з Українською Народньою Республікою в одну одноцільну суверенну Народню Республіку".

22 січня 1919 року Директорія Української Народньої Республіки проголосила злуку всіх частин України — Галичини, Буковини і Закарпаття з Наддніпрянщиною в одну Велику Українську Народню Республіку. Ці попередні державні акти були остаточно затверджені Універсалом Конгресу Трудового Народу України 28 січня в Києві. Окрім послів, вибраних на Наддніпрянщині, в Трудовім Конгресі засідало 65 представників Західно-українських земель.

Політична ситуація 1919 р. була для українського народу дуже тяжка. Кожна нація, що бореться за свою незалежність, шукає чужої допомоги, бо звичайно її гнобителі бувають сильніші. Отже не самі внутрішні сили, але часто дуже важну ролю для успіху визвольного руху грають міжнародні обставини. Український народ не мав у 1919 році приятелів у світі. На Заході ми мусіли вести війну з Польщею за Галичину, на Сході на українській землі зазіхали російські царські генерали (Денікін), з півночі сунуло на Україну по хліб московське большевицьке військо. На додачу до всього греко - французькі відділи висадилися на Чорноморськім обережжі України, щоб помагати російським генералам будувати нову царську єдину неділиму Росію. Держави Антанти — Франція та Англія — завели блокаду території Української Народньої Республіки: ворожа Україні пропаганда, польська і російська (еміґрантська), доказувала, мовляв, український дух — це те саме, що й московський большевизм, хоч український народ перший почав боротьбу проти Совєтської Москви ще в грудні 1917 року.

Вмішування французького уряду до справ України привело до розкладу українського фронту. Деякі Дивізії армій УНР (напр. отамана Григорієва) просто перейшли на бік російських большевиків і викинули грецько - французький десант у Чорне море. Але Григоріїв і його завзяті вояки зі Степової України не стали большевиками: прогнавши непроханих гостей з чорноморського побережжя в березні-квітні 1919 р., військо отамана Григорієва підняло повстання проти російської совєтської окупації. Це сталося в той момент, коли Ленін і Троцький мали вже готовий плян послати свою червону армію помагати мадярським комуністам, що проголосили були совєтську республіку на Угорщині 21 березня 1919 року.

Українська армія та українські повстанці своєю кров'ю і тілами перегородили шлях для походу совєтської Москви на Европу 1919 року. Не вважаючи на це, західні великодержави віддали Галичину під польську окупацію в літі 1919 року. Проте й тоді об'єднані українські армії не покинули боротьби проти найбільш небезпечного ворога — Совєтської Москви. „Через Київ — на Львів", — це був клич галицьких стрільців, що з найбільшою посвятою рушили в похід на російських комуністів у липні-серпні 1919 р. 31 серпня українці взяли Київ. Але знов довелося вести боротьбу з армією російських монархістів (Денікін).

Недостача одежі і ліків дала поширитися страшній пошести тифу. Десятки тисяч українських вояків загинули не в бою з ворогом, а через епідемії.

Але і в цих трагічних обставинах українське воядтво і повстанці не припиняли боротьби за вільну, незалежну, соборну Україну.

Тодішний політичний світ не розумів української визвольної боротьби. Зокрема в Польщі та в Румунії була радість, що незалежна Україна впала, і що ці держави могли задержати під своєю владою західні українські землі. Але ця радість не була довговічна, бо тривала тільки 20 років. Поборюючи самостійну соборну Україну, поляки та румуни зміцняли Совєтську Росію. Москва за цю прислугу їм „віддячила": тепер у Варшаві та в Букарешті командують московські комісари...

В серцях вірних синів України пам'ять 22 січня 1919 не згасне ніколи. На скажені вигуки ворога гнобителя до України — „Не було, нема і не буде", — даємо відповідь:

Була, є і буде.

О. З.

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

10)

Ольга передягається, падають якісь речі, кроки, шелест, через скляні завішені двері мигають тіні. Кримський курить. Любується димом, але думка шугає уривними помахами. Папери під ногами, ніби вони падали з неба. Розбитий стілець, тепломір, що показує вісім тепла. В голові Кримського повстає мелодія. Це шум. Море шумить, ліс сосновий, рух білого піску пустині. Велика ніжність втуляється глибоко в серце, і йому хочеться підійти до дверей, застукати, розкрити їх рвучким помахом і сказати: Це я!

Появляється Ольга. Струнка, вечірня, темна. Волосся зі срібним галуном. Довга з шовку сукня. Усміхнено підходить, зупиняється і говорить очима:

— Ну, от... — Кримський ґалянтно схиляє голову. — Я вам вдячний за вашу красу, — каже він театральним тоном. — Корюсь і, як бажаєте, віддаю себе у ваше рабство...

— Ходімо, — каже вона, здіймає пальто, Кримський накидає його на її плечі, гасять світло, поволі сходять вниз, йдуть мнов темнотою. Він чує її тепло. Під ноги стелиться розбитий плякат. Світло ліхтаря бавиться сріблом краси її волосся. Кримський раптово зупиняються. — Є! Маю! Стійте! Маю мельодію...

„Одна в небі зірка
Розквітла огняна"...

Він зупинився і почав співати арію зі своєї оперети „Місяць і Зоря". — Ви знаєте, — казав він по хвилі. — Це так. Ви дивіться. Ось цей темний простір. Ось ті ліхтарі. Бачите, як вони фосфорно блищать. Бачите ті темні контури і звисаючі прапори. Бачите той чорний шолом гори за позубленим краєвидом. А дивіться далі. Бачите, які барви? Барви старої сталі, на якій срібло-золотом риті горіючі краплини. Це декорація моєї пісні. Ви, Ольго, така, яку бачу вас в цю мить, йдете у чорному, йдете повільним, мов тінь, рухом, підіймаєтесь на той ось з мереживом поруччя балькон, стоїте там хвилину непорушно, підводите очі в небо, простягаєте дві довгі, нагі руки і співаєте контральтом:

Одна в небі зірка, розквітла огняно,
Одна в мене дума і мрія одна.

— Чую, Ольго, що ви мене розумієте. Навіть в темноті бачу ваш погляд. Чорні очі, чорна ніч, все чорне, і тільки одна срібна огняна смужка сяє на вашому чолі. Ні. Не дивуйтесь, Ольго. Хочу створити образ. Розумійте мене до кінця. Я вас вже кохаю і кохаю для того, щоб з вас робити мою чарівну ідею... Ви може мені не вірите, але я тільки хочу одну хвилинку, мить, один порух душі, сльозу... Це нічого, що ви дивитесь на все тверезо. Хай ваші очі заплачуть, змусьте їх чуттям з душі. Вирвіть з себе жаль, жаль до високої зорі, що сяє над нами. Жаль до всього, що веде нас в далечінь, чого не вловиш... І ви, Ольго, сама по собі та сама зоря, і небо, і тінь ідеї. І вас ніхто не зловить, особливо той, що тужить за вами. Ви чиста краса. Даруйте, але це так. Я вас бачив, давно, не тільки тепер. Бачив вас ще в Ужгороді, коли я кожного ранку проходив по вулиці Рокоція з молочарні, ви йшли у короткій спідниці з ранцем за плечима. Дівчина мов піна, а зараз ви красуня, мов ...справжнє чудо.

— Ви це вичитали? — спитала чорна постать.

— Так, — відповів Кримський.

— Дайте і мені ту книгу, — сказала вона.

— Це єдине моє бажання. Я тільки боюсь, що я все таки сказав дуже мало. І не те...

— Знаю, що ви ентузіяст. Зі сцени...

— Мало знаєте. Сцена це тільки частина... Я був на фронті... На фронтах... А треба — і ще буду... Життя і смерть, це мої, як хочете, альфа і омега. Я їх ніколи не боявся, хотів їх тільки читати і по можливості краще вимовляти... Чому ви думаєте, що в цьому всьому, що бачать наші очі зараз, не лежить дуже велике, складне, соковите життя?... Тисячу років ми чекали цього ось менту...

Вони повернулись і, замість вперед, пішли назад: Дійшли до паркану, на якому навіть у темноті видно, як висять і повільно мають плякати. Це ті, на яких на троні сидить жінка, а перед нею з піднятими руками задавакувато проходять хлопці з впертими лобами в січових мазепинках. Недолужні плякати, дубові і страшно прості, але вони, коли б були січені на камені, дуже добре замінили б примітивне мистецтво з-перед тисячі років. Це древні речі, такі, як наша планета.

Кримський і Ольга пішли здовж паркану і дійшли аж над берег шумливої, плиткої річки з безбарвними краями, що на сході за містом впадає до Тиси. Хвилинку постояли, саме в ту мить, коли Кримський говорив: — І ви не помилитесь, коли підете вслід за вашою мрією, навіть коли вона не доведе вас безпосередньо до мети. Подумайте тільки, скільки страшної насолоди дарує вам така хвилююча мандрівка. Я знаю багато людей, що завдяки своєму божевіллю стали безсмертними... І одним з таких був Колюмб...

Вони пішли далі. Зліва вже виразно маячіли контури гори з замком. Збоку горіли огні станції, справа чути шум Тиси. Туман лежав над усім. Різкий свист поїзду пронизував темінь. Від того, здавалось, здригаються всі зірки, якраз ті, що їх так пристрасно любить Кримський. — Погляньте, казав він, — на ті ось зорі...

(Дальше буде).

Українські кольонії в Парагваю

(З Парагваю для „Свободи").

Що в Парагваю живе українська іміграція та що там є українські колонії — всі знають, але поза те наш загал дуже мало поінформований. Не звісне ні число українських імігрантів-колоністів, ні колоній. Немає ні української статистики нашої іміграції в Парагваю, ні нема урядової, а вона тут ведена урядом на підставі державного походження і тому українців зараховують до різних держав, або до окремої бездержавної групи, що сталося щойно недавно і то завдяки п. Падучакові, який має вплив в уряді. Він представляє українців, які тут осіли давніше.

Завдяки своїй праці українці осягнули в Парагваю більше ніж інші европейські емігранти. — фактом, що торгівля в провінції Енкарнасіон опинилася головно в руках українців і то не тільки по колоніях, але й у містах Енкарнасіон і Кармен дель Парана. Вже й гуртівна торгівля переходить в українські руки, як приміром у Кармен. Там є купець-українець Григорій Говдак, який вивозить вагонами риж, вату, кукурудзу й городину.

Скільки є українських колоній ще й досі не є вияснене, бо крім українських осель, скупчених в трьох осередках коло сусідуючих трьох залізничих станцій, Коронель Богадо, Кармен дель Парана й Енкарнасіон, інші колонії не відомі тому, що европейська еміграція дуже розкинена по цілому Парагваю. Повище згадані три станції, положені на головнім залізничім шляху Асунсіон - Енкарнасіон - Буенос-Айрес і тому находяться в дуже вигіднім комунікаційнім положенні.

У районі станції Коронель-Богадо находяться побіч себе такі українські колонії: 1-ша сотня, Кавказ, Зелений Клин, Сибір та трохи віддалена колонія Домінго Бадо. Галичан є тут дуже мало, родин не більше як 10-15. Головна сила тутешніх українців походить з Волині й Полісся. Між ними є багато білорусів, трохи чехів, словаків, а в самому Коронель Богадо є ще й німці поруч українців. Тут є читальня й домівка Просвіти. Родин багато, але точне число не звісне.

У районі станції Кармен дель Парана є колонія Фрам, яка на ділі є скупченням 12 осель, званих тут „вулицями", віддаленими від себе завжди по 2 кілометри. Найбільше скупчення українців на вулицях 2-ій, 4-ій, 7-ій, 9-ій і 12-ій. Перші дві вулиці найприємніші. Друга вулиця—це майже виключно українці з Рогатинщини в Зах. Україні. Четверта — це станиславівський і чортківський та бучацький повіти. Решта вулиць це емігранти з інших повітів, але переважаюче — 3 — 4 рази — число походить з Волині. Не брак тут емігрантів з Карпатської України та з інших земель. Самий Кармен має 28 українських родин і гурт купців та ремісників.

Район міста Енкарнасіон треба розділити на два скупчення: на північ найближчою українською колонією є Сандова, а належко є Урусупакай, Богданівка, Тарасівка і Нова Україна. На північний схід найближчою колонією є Нова Волинь, Капітан Міранда, Перевертівка, Вулиця Симона Петлюри, Морозенка. У самому Енкарнасіоні є 2,000 українців. Багато є дрібних колоній, а властиво наших хуторів, скрізь розсіяних.

Українське національне життя зосереджувалося довший час біля Централі - Просвіти, яка існує в Енкарнасіоні. Є теж сім філій Просвіти. При філіях є ще організація СУМ, два аматорські театральні гуртки, хори, оркестра на Сандовій, спортові гуртки. Власних домів по філіях є шість, з того найгарніший, мурований на Альберадо. Найбільше членів має філія на Фрам — Друга Вулиця. Решта домів Просвіти це деревяні доми на Другій і Четвертій Вулицях, на Сандова, Коронель Богадо, на Дванадцятій Вулиці й Міранда. Централя Просвіти приступає тепер до будови власного Народного Дому в Енкарнасіоні, а нові філії засновуються в Кармен дель Парана, в Асунсіоні — усе те завдяки збільшення числа українців новими імігрантами зі скитальцями, які приїхали з Німеччини, Франції, Австрії й Італії.

Дуже великою болячкою української іміграції в Парагваю є совєтофільство. Ці люди — це власники фарм, кожна не менша як 10—15 гектарів дуже врожайної землі. Тут ніхто не гноїть поля вже від кількох десяток літ, ані не дає ріллі навіть року спочати, а має два жнива на рік. Вони є власниками десяток штук худоби, і 2—3 пар коней, власних домів на колонії і в місті Енкарнасіон або Кармен, теж власниками крамниць з високим оборотом, а є й гуртівники - купці. Не зважаючи на те все, вони хиляться до комунізму. Всі вони змагають, щоб продати чимскорше фарму і виїхати до Совєтів, там закупити землю чи заснувати свою торгівлю і зажити розкішно, бо там „свобода"! Тут, у Парагваю немає ніяких обмежень для чужинців, і кожний колоніст може займатися, чим хоче. В засаді тільки два перші роки після приїзду не може займатися торгівлею, хоч і на це є рада. Не зважаючи на це, тут „їм зле і брак свободи". Так вони кажуть.

Як усюди, так і тут совєтська пропаганда працює так підступно й брехливо, чого в Европі в таких формах, не можна собі навіть уявити. З поширенням совєтської орієнтації підупало було життя українських організацій по народніх домівках, але тепер уже підноситься, бо приїзд кількох десяток нових імігрантів, наших скитальців, вносить замішання в ряди комунофілів.

Про українські колонії поза Енкарнасіон знаємо дуже мало. Недалеко кордону провінції, Єнкарнасіон, коло міста Юти, живуть скупчено 8 українських родин із станиславівського повіту, а 15—20 родин розсіяні подальше. Мало кому теж звісне, що теж в Шако є українська колонія з українськими купцями, але про неї ще нема точніших інформацій.

Іван Вислоцький.

Інавгураційна промова президента Гері С. Трумана

(Докінчення зі стор. 2-гої).

нами в тому, що війна не є конечна, — що ми можемо мати мир.

Ініціятива лежить з іншими націями ми приступаємо до розбудови ще сильнішої структури міжнародного ладу і справедливости. За наших спільників ми матимемо такі країни, які вже не тільки заінтересовані проблемою національного самозбереження — працюють тепер над поліпшенням життєвих стандартів усіх своїх народів. Ми готові взятися за нові проекти для скріплення вільного світу.

В наступних роках наша програма миру й свободи підкреслено піде в чотирьох більших напрямках діяльности.

Підтримка для Об'єднаних Націй.

Перше: Ми будемо дальше давати непохитну підтримку Об'єднаним Націям і спорідненим агенціям та продовжуватимемо пошукування за способами для скріплення їхнього авторитету й для збільшення їхньої ефективности. Ми віримо, що Об'єднані Нації будуть скріплені новими націями, які творяться на територіях, що тепер поступають в напрямку самоврядування на засаді демократичних принципів.

Друге, ми продовжуватимемо нашу програму для економічної відбудови світу. Це значить, що ми мусимо насамперед давати дальше повну підтримку Програмі Відбудови Европи. Ми віримо в успіх цеї великої спроби для відбудови світу. Ми віримо, що наші спільники в цьому змаганні зовсім досягнуть стану самовистачальних націй.

Збільшена світова торгівля.

В додатку ми мусимо дальше виконувати пляни для зменшення перешкод для світової торгівлі і для збільшення її засягу. Економічна відбудова й самий мир залежать від збільшеної світової торгівлі.

Третє: Ми зміцнюватимемо свободолюбні нації проти небезпеки агресії. Тепер ми з цілим рядом країн працюємо над спільною умовою, призначеною для скріплення безпеки Північно - Атлянтійської зони. Така умова прибере форму збірного оборонного договору в рямцях постанов Чартеру Об'єднаних Націй.

Ми вже встановили такий оборонний лад для Західної півкулі договором в Ріо де Жанейро.

Головною ціллю таких умов є дати виразний доказ спільної рішучости вільних країн протиставитися збройному нападові з якогонебудь боку. Кожна країна, яка бере участь в таких договорах, мусить причинитися до спільної оборони всім, чим тільки може.

Оборонний договір.

Якщо ми вже наперед зможемо доволі ясно виказати, що всякий збройний напад в стосунку до нашої краєвої безпеки натрапить на переважаючу силу, збройний напад може ніколи не трапитись.

Надіюся вкоротці передати сенатові договір в справі пляну безпеки Північного Атлантику. В додатку, ми забезпечимо військовою порадою і вирядом вільні нації, які співпрацюватимуть з нами в утриманні миру й безпеки.

Четверте: Нам треба відважно започаткувати нову програму для використання наукових досягнень і промислового поступу для поправи й росту недорозвинених околиць. Більше ніж половина людей світу живе в умовинах, що межують з нуждою. Їхня пожива не є вистачальною. Вони падуть жертвами недуг. Їхнє економічне життя є примітивне й заскорузле. Їхня бідність є перешкодою й загрозою не тільки для нас самих, але й для багатших теренів.

Розвиток технічних наук.

Це перший раз в історії людство має знання і спосіб для полекшення терпінь цих людей. В розвитку промислової і наукової техніки Злучені Держави займають передове місце між націями. Матеріяльні ресурси, які ми можемо використати в допомозі тим народам, є обмежені. Але наші непорушні джерела в технічному знанні постійно ростуть і є невичерпні.

Я думаю, що миролюбним народам ми повинні дати доступ до добродійств наших запасів технічного знання, з метою допомоги їм здійснити їхні вимоги на краще життя. А в співпраці з іншими націями ми повинні спричи інвестиціям капіталу на теренах, що потребують розвитку.

Нашою ціллю повинна бути допомога вільним народам світу, щоби вони власними зусиллями продукували більше харчів, більше одягу, більше будівельних матеріялів і більше механічної сили для полегшення їх тягарів.

Запрошення для інших.

Ми запрошуємо інші країни віддавати на такі почування свої технологічні ресурси. Їхній вклад радо привітається. Це повинно стати кооперативним змаганням, в якому всі країни працюють, разом через Об'єднані Нації та їх окремі агенції, де тільки це здійсниме. Це мусить бути світовим зусиллям для досягнення миру, достатку і свободи.

При співпраці підприємств, приватного капіталу, сільського господарства і робітництва в цій країні, ця програма може сильно збільшити промислову активність в інших країнах та може основно піднести їх життєвий стандард.

Такий новий господарський розвиток мусить бути піддержуваний і контрольований на добро людей на тих теренах, де його встановляється. Гарантії для того, що інвестує капітал, мусять рівноважитись гарантіями інтересу того народу, що в цей розвиток вкладає свої ресурси і свою працю.

Проти старого імперіялізму.

Старий імперіялізм — експлуатація для чужої користи не має місця в наших плянах. Ми розглядаємо програму розвитку, базовану на концепціях демократичного справедливого розподілу.

Всі країни, включно з нашою, матимуть велику користь з конструктивної програми для кращого використання людських і природних ресурсів. Досвід виказує, що торгівля з іншими країнами поширюється відповідно до їх промислового і економічного прогресу. Більша продукція є ключем до добробуту і миру. А ключем до більшої продукції є ширше і сильніше застосування модерного наукового і технічного знання.

Тільки допомогою найменш щасливим зі своїх членів допомогти собі самим, людська сім'я може досягнути достатне, задовольняюче життя, що є правом всіх народів.

Сама демократія може дати живучої сили для зриву народів світу до тріюмфальної акції не тільки проти своїх людських гнобителів, але теж проти своїх одвічних ворогів — голоду, нужди і розпачі.

За волю і щастя людства.

На підставі тих чотирьох більших напрямків діяння, ми сподіємося допомогти створити обставини, що наостанці доведуть до особистої свободи і щастя для всього людства. Якщо ми хочемо добитися успіху в цій політиці, то ясно, що ми мусимо продовжувати добробут в цій країні і ми самі мусимо залишатись сильні.

Повільно, але певно ми будуємо світову фабрику міжнародної безпеки і збільшуваного добробуту. В цьому нам допомагають всі ті, що бажають жити вільно від страху, навіть ті, які сьогодні живуть в страсі перед своїми власними урядами. Нам допомагають всі ті, що хочуть звільнення від брехнів пропаганди та які прагнуть правди і щирости. Нам допомагають всі ті, що бажають самоуправління та голосу у вирішуванні їх власних справ. Нам допомагають всі ті, що тужать за господарським забезпеченням, за забезпеченням і достатком, що ними можуть користуватися люди вільних спільнот. Нам допомагають всі ті, що бажають свободи слова, свободи релігії та свободи життя своїм власним життям для корисних цілей. Нашими союзниками є мільйони голодних і спрагнених.

Відповідальність Америки.

В слушний час, як наша стійкість стане маніфестом, як щораз більше і більше націй пізнають добродійства демократії та користатимуть з наростаючих достатків, я вірю, що тоді ці країни, які тепер нам протиставляються, залишать свої ілюзії та приступлять до вільних націй світу в справедливому полагодженні міжнародних розбіжностей.

Події двигнули нашу американську демократію до нового впливу і нової відповідальности. Вони випробують нашу відвагу, нашу відданість обов'язкові і наше поняття волі.

Але я кажу всім людям, що те, що ми здобули в свободі, ми перевищимо в більшій свободі.

Кріпкі вірою у Всемогучого, ми підемо назустріч світові, в якому воля людини є забезпечена. Тій меті ми віддамо нашу силу, наші ресурси і нашу рішучість постанов. При Божій допомозі майбутність людського роду буде запевнена в світі справедливости, згоди і миру.

Універсальна Декларація Людських Прав

Універсальна Декларація Людських Прав, ухвалена генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй в останніх днях паризької сесії, забрала поверх двох років підготовки та суперечок. Твір праці багатьох урядів, це є заява головних принципів що потверджують ціль Чартеру Об'єднаних Націй. Вона почичається цими реченнями: „Всі людські істоти народилися вільними щодо гідности та прав. Вони обдаровані розумом і сумлінням і мають діяти між собою в дусі братерства. Кождий є управнений до всіх прав і свобід, виложених в цій Декларації, без якої-небудь різниці щодо раси, кольору, роду, мови, релігії, політичної чи іншої думки, маєткового або іншого стану, національного чи соціяльного походження". Звертаючи увагу на те, що тільки будучі історики можуть зважити вплив Декларації на поступ людських прав по цілому світі, Роберт Пел — член делегації Злучених Держав — підсумовує її зміст слідуючими словами:

„Одна група прав встановлює свободи, які люди вимагають просто для того, щоби жити як гідні людські істоти — свобода від невільництва і тортур, право до рівної охорони під законами їх країни і право до належного направлення, якщо це право є порушене; свобода від свавільного арешту і право на справедливий суд вразі обвинувачення в злочині; право до приватного життя і охорони чести і репутації.

„Ще є внесені в список певні права, щоб дати змогу всім особам шукати і знаходити безпечність під охороною свого власного уряду. Між цими правами є свобода руху — право одиниці переїздити з місця на місце в межах своєї країни і право виїзджати з якої-небудь країни — із своєї країни включно — і повернутися до неї; право шукати і користуватися в других країнах притулком від переслідувань; право до горожанства, якого вона не може бути позбавлена свавільно і право змінити своє горожанство.

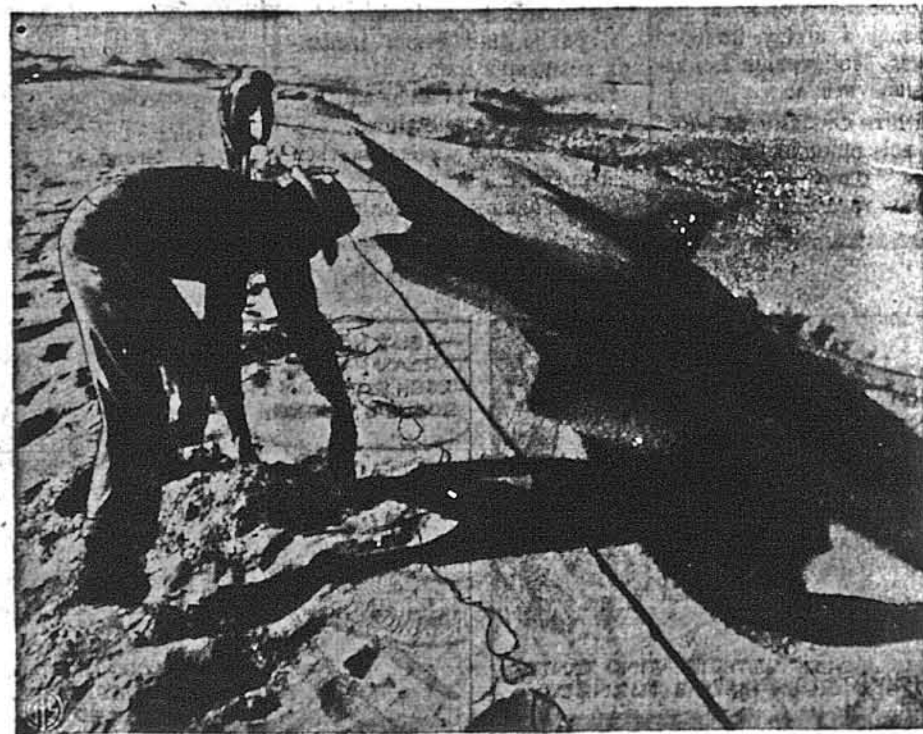
„До Декларації включено великі особисті права людини — свобода думки і релігії, свобода мови і вислову у всіх формах; право мирно збиратися; право приватної власности; право чоловіків і жінок одружитися з тими, кого виберуть і мати однакові права, якщо подружжя є розвязане.

„В Декларації також згадано життєве право мати уряд відповідальний перед народом, воля якого висловлюється періодично в справжніх виборах. Виголошено певні соціяльні права — право працювати по своєму вибору, без дискримінації — при справедливих і сприятливих умовах, з вистарчальною платнею для гідного існування. Згадано також право вступати і організувати робітничі юнії.

Закінчуючи свої підсумки, Р. Пел підкреслює факт, що прийняття Декларації генеральною асамблеєю при Об'єднаних Націях є лише першою частиною завдання в справі людських прав. Слідуючим кроком є досягнення так званого „Ковенанту" (договору) людських прав. Він дасть легальні основи таким принципам людських прав, на які члени-держави можуть погодитись. Це буде форма договору і буде мати силу закону в тих країнах, які його приймуть.

Пані Е. Рузвелт, голова комісії людських прав при Об'єднаних Націях, яка вперто підготовляла основну декларацію принципів, буде надалі працювати в комісії для остаточної підготовки майбутнього Ковенанту.

Загальна Рада.



У ПОСТІЙНІМ ПОШУКУВАННІ ЗА НОВИМИ НАФТОВИМИ ДЖЕРЕЛАМИ.—Стейт Тексас відомий зо своїх природніх багатств, зокрема з нафтових джерел. Проте журяться, що ці джерела будуть скоро вичерпані. Тому покванно шукають за новими джерелами. На картині бачимо малий апарат, вкопаний в пісок, при допомозі якого можна досить докладно вгадати, де є нафта. Пізнають це по хвилях, викликуваних штучним мініятурним землетрусом.

С. Курилів.

КОЛГОСП

(Фелейтон).

Назвати себе комуністом, дістати партбілет, належати до робдому, платити вкладки і інші драчки, це нічого. Зате бути ідейним комуністом — це вже інша іншість.

Недавно перестудіювавши всі комуністичні біблії від Маркса, Енгельса, Леніна і Сталіна почавши, а на Бухаріні скінчивши, щось в мені немов обірвалось.... Так немов якась глибока прірва вийнула передо мною і дальше затамувала дорогу. І побачив я, що і партбілет, і робдім і вкладки, все це нічого — тут ідеї треба. Треба бути ідейним комуністом. Велика річ ця ідея і дуже тяжко перескочити неї, тяжче як миску пирогів зо сметаною нараз злупити...

Перечитавши всі ці комуністичні біблії і натягнувши цих ідей мов губка води, постановив я фактами доказати, особливо нашим зацофаним синьо-жовтим блакитникам, що ідеальна комуна і ідеальний колгосп є можливі, треба бути тільки ідеальною людиною, от таким, як я...

Колгосп.... Яке це гарне слово... Кажучи іншими словами, „наше, спільне, колективне, господарство".

Цей колгосп, заліз мені немов тріска за ніготь. Мушу заложити колгосп в Америці, мушу опертися на фактах, що не тільки я, просякнутий ідеальним колгоспом, але таких як я, є багато більше.

Задумав — зробив.

Поїхав я недавно до міністра рільництва.

Приходжу, привітався, сів:

— Хочу — кажу — заложити ідеальний колгосп в Америці...

— Який?

— Ідеальний...

— Та ж — каже він — тут вже щось таке ніби є... Якісь робдоми, п'яті колони, якісь робвісті, шпіонажі...

— Це все не те — говорю я про ідеальний колгосп думаю.

І оповів я йому в захоплюючий спосіб (найбільше я сам захоплювався) мою ідею, сказав, що не хочу, щоб Сталін присилав мені гроші на комуністичну пропаганду, не хочу обдуровати нікого, бо гроші ми самі — ідеальні комуністи — будемо заробляти в колгоспі, спільно ділитись земними плодами, спільно переносити всі труди, спільно працювати, спільно...

— Ви тільки, товаришу... властиво (покищо) пане міністре допоможіть мені заложити в довільній американській провінції взірцевий колгосп, дайте грошей на інвентар і допоможіть будинки збудувати, от і все.

Вислухав він моїх аргументів (я самий себе переконав в правдивості) і як не кинеться мені на шию:

— Чоловіче — каже — та ти перейшов своїми плянами самого Маркса, а Сталін готов повіситись, як довідається про твої успіхи на полі колгоспу!

Взяв я дозвіл на творення комуни, розписав листи до найсвідоміших, ідейних комуністів, щоб до мене якнайскорше приїжджали поїздами, чи навіть буржуазними літаками, а самий від'їхав з інженером в означене місце, творити ідеальний колгосп.

— Покажу я тим синьожовтим блакитникам, як ідеальна комуна виглядає!

Незадовго, приїхало вісім родин, свідомих комунарів, інженер відміряв нам двомилевий шмат найкращої землі, будівничі збудували відповідну касарню, стайню, стодолу, шпіхлір, обгородили це все (на моє зарядження) колючим дротом, щоб часом якого саботажу не було зо сторони фашистів, а уряд прислав нам кілька корів, коней, а навіть трактора.

Душа радується... Навіть сонце якось інакше світить, так, немов усміхається, бажаючи нам успіху. Так це все скоро якось зробилось, навіть без п'ятилітки...

Скликав я своїх коханих комунарів з розсміяними обличчями і кажу:

— Товариші! Ідея наших провідників духових, ідея марксізму і сталінізму допомогла нам дістати те, до чого ми тужили, чого ми бажали, до чого ми стреміли... (Дурень з мене, якраз тут пригадав, що забув вивчити одну з промов Сталіна). Маємо колгосп... У нас, товариші, все буде рівне, усе на рівні пайки, вся праця, всі болі й жалі, забави, спання, все буде відбуватися спільно з рівним розподілом... Жінки будуть заниматися домашнім господарством, дітей віддамо до дітсадка, а ви будете працювати в полі... Я сам буду комісарем. (Хтось ним мусить бути!). А тепер, хто має які гроші, чи які речі, хай зложить це все на купу, щоб ніхто з вас не виріжнявся від другого, щоб ми всі були рівні, всі ідейні...

Подумали щось мої комунарі, покрутили трохи носами, і за хвилю зложили гроші, убрання і інші речі, а Прокіп Рибак каже:

— Ми, товаришу, за тобою в огонь і в воду!

Я знав що він бреше, але хай там. Забрав я манатки і гроші й видав зарядження на наступний день. Мої комунарі відспівали інтернаціонал нової, сталінської марки, гукнули три рази в честь великого, грубого і проклятого фашистам батька Сталіна і пішли всі спати в солому, бо ліжок ми й не думали уживати.

Сплять мої комунарі і комунарки з комунарченятами, а я колхозу стережу; уважаю, щоби кожен рівну кількість годин спав. Обійшов я кілька разів будинки комунальні з револьвером в руці (не можу вірити саботажникам) увійшов тихцем до хати і:

— Іван Хвартушок!

Тиша...

— Панько Робкор!

Тиша...

— Прокіп Рибак!

— Гир!

— А чорт би тебе взяв — крикнув я і подумав: про грошики скатіна думає... І як зверещу:

— Всі вставати! Як ви можете спати тоді, як один з ваших товаришів думу думає! У мене має бути все рівне, а навіть спання! Не може один виспплятись як заяць під межою, а інший завтра позіхати буде! У нас... ідеально! Як спати, то всі нараз! А тепер всі спати!



РІШАЙТЕ, ЧИ ДІЙСНО ТАКА ВЕЛИКА КРАСУНЯ!— Це Франсоаз Христоф, яку вважають під сучасну пору найбільшою красунею Франції. Як красуня, є вона, очевидно вже й фільмовою зіркою. Кажуть, що вона артистка зо справнім талантом.

Полягали...

Обійшов я нашу комуну ще раз, а за хвилю знову:

— Юрко Свинопас!

Тиша...

— Кіндрат Енкаведист!

— Га!

— А щоб тебе Берія під стінкою благословив! Ти ще не спиш? Всі вставати!

І так до ранку. Не можу ж я на таке дозволити, щоб один спав, а другий дрімав, яка ж тоді справедливість буде, який ідеалізм?

А вранці кажу:

— Пам'ятайте, що у нас має бути все ідеальне: і спання і праця.

А тепер помийтесь в цебрику, відспівайте інтернаціонал і сідайте до снідання.

По цій „молитві" казав я дати чоловікам по горнятку чаю запареного з придорожньої верби і по кавалочку чорного хліба.

Випили, з'їли, мовчать.

А Стецько Комсомолець наставляє до мене горнятко і:

— Товаришу комісар, позвольте ще одно...

— А маковиння не хочеш — кажу — чи тобі повилазило, що твої товариші більше не хотять, а ти напхав би пельку аж до захворіння? Яка ж тоді справедливість буде?

Почухав Комсомолець потилицю і замовк.

— А тепер до роботи — скомандував я.

Вийшли ми на поле, показав їм що мають робити, наказав щоб всі однаково працювали, щоб не лінивили, а сам вернув роздати роботу жінкам. Ще на дворі почув я дитячий крик в хаті. Вбігаю і бачу, що дитина Робкорова упала зо сходів, розбила собі носа, побила голову і шкіру подерла на колінах. Побачивши це, зараз скомандував я:

— Всі діти сходами на гору!

Коли всі вийшли, я почав жбурляти одно за другим стрімголов зо сходів на долину, щоб кожне мало розбитого носа, побиту голову і подерті коліна. Щоб справедливо було. Не може одна дитина терпіти болю, а друга тішитись...

Жінки, побачивши це, завели:

— Мати Божа! Та він їх всіх поб'є!

— Товаришки — кажу до них — аби я такого буржуазного слова як „Мати Божа" більше не чув. Бо в порядку партійної дисципліни... буде зле! Ви можете призивати на поміч Сталінову матір, а не Божу, це затямте!

Розказавши жінкам, що мають варити, пекти, замітати, чистити, доїти, пішов я знову до своїх комунарів. Приходжу і бачу: Юрко Свинопас скалічив собі ногу, а Іван Хвартушок розпанахав сподні...

— Е, це вже саботаж — подумав я.

Взяв ножа і кожному комунареві скалічив ногу і розгаратав штани... Хай справедливо буде... Один за всіх, а всі за одного. У нас все має бути рівно і справедливо, і біль і розпанахані штани...

Згодом бачу, а Кіндрат Енкаведист смокче папіроску.

— Товариші — питаю — чи ви всі куряці?

(Кіндрат папіроску сховав).

— Ні — кажуть — не всі.

— А хочете всі курити?

— Ні, не всі.

— Отже зараз віддавайте тютюн і папіроси, щоб тут димом і не пахло, бо... під стінку непослушних візьму! У нас — справедливість і ідея. Або всі, або ніхто!

Віддали папіроси і засумували. Але трудно, у нас мусить бути послух і дисципліна.

Я радію, що таких ідеальних комунарів маю.

Пообідавши, робили мої комунарі до заходу сонця...

Дуже гарно розвивається наш колгосп...

Повечерявши і відспівавши інтернаціонал, пішли мої комунарі спати в солому, а тому що я умучений був, заснув також.

Встаю я в годині п'ятій будити комунарів до роботи, і що ви скажете

По них і слід загинув!

Сволота!

А казали що свідомі, партійні, ідейні...

Грошей відріклися і лахів і здезертирували...

Підло, нікчемно, як труси!

Ех, коли б це не Америка, я знав би що зробити: всіх під стінку, сукиних синів!

І що я тепер міністрові рільництва і нашим фашистівським жовтим блакитникам скажу?

Пропав мій колгосп, мов корова язиком злизала...

А так вже гарно почав був розвиватись...

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ГЕН. ГЮБНЕРА

Лондон, 20 січня. Тут вважається, що американський уряд вкоротці іменує ген. Кларенса Р. Гюбнера, тепер тактичного команданта американських окупаційних сил в Німеччині, „спостерігачем" при комітеті шефів штабів західно-європейського оборонного союзу. З урядового американського і британського боку відмовилися коментувати цю поголоску, не потверджуючи її ані не заперечуючи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 11. січня вибрано такий уряд на 1949 рік: М. Сиадик, предс., Ф. Дмитриха, заст.; І. Патуляк, касієр, П. Костик, заст.; В. Кушнір, секретар, І. Щупяний, заст.; Контрольна комісія: С. Костів, Т. Кричковський. Збори будуть відбуватися у кожну першу середу по 10-тім, в годині 7:30 вечором, в У. Н. Домі, при Фліт вул. Посмертне по померших членах остається як раньше $100. За похорон кожний член має платити $1.50. Звільняється від оплати за похорон членів невилічимо хорих, але їх родини мають право до посмертного. Бенефіт для хорих членів остається як раньше по $8 тижнево через 10 тижнів. Кожний член може вибрати повний бенефіт тільки раз у році. Так як раньше, так і того року, на похорон не будуть виступати урядники, а хто з урядників чи членів у той час буде вільний від праці, має обовязок взяти участь у похороні. Члени, котрі відмовляються платити на похоронне, і заявлять про це секретареві, то тим самим тратять право на посмертне, і мають підписати товариську заяву у тій справі. — Повідомляється також всіх членів, що після ухвали річних зборів рішено Просьбу 257 від. Тов. св. Петра і Павла у справі злуки того відділу із нашим, і принято той відділ у числі 19 членів, як повноправних членів нашого товариства, тільки із двома винятками: 1) що жінки у нашім товаристві не платять на бенефіт і тим самим не можуть мати бенефіту, а платять тільки до товариства 10 ц. місячно, після Статуту нашого товариства. 2) Члени, мущини, які платять 50 ц. на бенефіт, мають право до бенефіту. А тому, що всі члени раньше у бувшім 257 від. не платили на посмертне і такого не мали, то тепер у нашім товаристві їх до цего не примушується, а хто із них (тільки мущини) схочуть, то мають про це заявити секретареві. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки .Кожний член має платити свої вкладки кожного місяця, а як хоче платити по 3 місяці, що 6 місяців або річно, повинен про це повідомити секретаря. Вкладки треба платити тільки на зборах, а хто з членів у той час працює, то хай передасть другому членові до заплачення, або післати Моні Ордер чи чек, але не можна приходити до місця праці секретаря, бо там він не буде приниимати вкладок. — У всяких справах нашого товариства проситься звертати на адресу секретаря: Walter Kushnir, 204 Virginia Ave., Jersey City 4, N.J. Tel.: DE-3-2870.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В суботу, 15. січня 1949 р. помер

ІВАН ГОЛОБОВИЧ,

член Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж.

Покійний родився в селі Киданці, пов. Збараж. До Союз увступив в 1913 р. Полишив у смутку жену і 2 синів.

Похорон відбувся 18. січня з укр. катол. церкви при Мортон ул. при участи родини, членів і знайомих. — В. Я. П.!

Т. Салабун, секр.

Дня 3. січня 1949 року помер в 60. році життя

ПЕТРО ВУРІ,

член Тов. Запорозька Січ, від. 342 У. Н. Союзу в Картерет, Н. Дж.

Покійний родився в селі Родовка, ов. Добромиль, Галичина. До Союзу вступив 1913 року. Полишив у смутку жену, 4 сини, 1 дочку і 6 внуків.

Похорон відбувся в середу, 5. січня, з дому жалоби при участи родини, членів Тов. і знайомих до укр. церкви св. Вмч. Димитрія, а відтак на Ровзгіл Семетери в Лінден, Н. Дж. — В. Я. П.!

І. Маркович, секр.

ТАРЗАН, ч. 2016. Небезпека джунглів.

---BUT NOT BEFORE TARZAN HAD SEEN THE FRESH BLOOD ON THE ROGUE'S TUSKS.

---WHILE VENGEFUL NUMA TRAILED JANE ---EVER CLOSER.

REMEMBERING THE BEATING TANTOR HAD GIVEN HIM HE TURNED BACK---

FEARING THAT THE BLOOD MIGHT BE JANE'S, TARZAN TRAILED HIM---

Коли Ґомбу вискочив з ліса, він відразу пізнав Тантора й тому пристанув.

Він добре памятав на побиття, якого зазнав від Тантора й тому відвернувся взад...

...одначе не швидше, аж Тарзан завважав свіжу кров на клах слона-дикуна.

Тарзан побоювався, що це кров Джени й тому слідкував за Ґомбу...

...міжтим, як мстивий Нума слідкував за Дженою... щораз ближче.